

तं पद्मनिकराकारं पद्मपत्रनिभेक्षणं । व्याकोषपद्माभिमुखं नीलो विव्याध सायकैः ।
 तेनातिविद्धः सहसा द्रोणिर्भलैः शितैस्त्रिभिः । धनुर्ध्वजश्च क्वचश्च दिषतः समकृन्तत ।
 सोऽवमुत्थ रथात्तस्मान्नीलश्चर्मवरासिद्धत् । द्रोणायणेः शिरः कायाद्धर्तुमेच्छत् पतत्रिवत् ।
 तस्थोन्नतांसं सुनसं शिरः कायात् सकुण्डलं । भेल्लेनापाहरद्द्रोणिः स्त्रयमान इवानघ ।
 सम्पूर्णचन्द्राभमुखः पद्मपत्रनिभेक्षणः । प्रांशुरुत्पलपत्राभो निहतो न्यपतत् क्षितौ ।
 ततः प्रविव्यथे सेना पाण्डवो मृगमाकुला । आचार्यपुत्रेण हते नीले ज्वलिततेजसि ।
 अचिन्तयंश्च ते सर्वे पाण्डवानां महारथाः । कथं नो वासविस्तायाच्छत्रुभ्य इव मारिष ।
 दक्षिणेन तु सेनायाः कुरुते कदनं वली । संशप्तकावशेषस्य नारायणबलस्य च ।
 इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि संशप्तकवधपर्वणि नीलवधे एकविंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ प्रतिघातन्तु सैन्यस्य नामृष्यत वृकोदरः । सोऽभ्यहन् वाहिकं षष्ठ्या कर्णश्च दशभिः शरैः ।
 तस्य द्रोणः शितैर्बाणैस्तीक्ष्णधारैरजिह्वगैः । जीवितान्तमभिप्रेक्षुर्मर्माण्याशु जघान ह ।
 आनन्तर्यमभिप्रेक्षुः षड्विंशत्या समर्पयत् । कर्णो द्वादशभिर्बाणैरश्वत्थामा च सप्तभिः ।
 षड्विंशत्युधनो राजा तत एनमथाकिरत् । भीमसेनोऽपि तान् सर्वान् प्रत्यविध्यन्महाबलः ।
 द्रोणं पञ्चाशतेषूणां कर्णश्च दशभिः शरैः । दुर्योधनं द्वादशभिर्द्रोणिं चाष्टमिराशुगैः ।
 आरावं तुमुलं कुर्वन्मथ्यवर्त्तत तद्रणे । तस्मिन् सन्त्यजति प्राणान् मृत्युसाधारणीकृते ।
 अजातशत्रुस्तान् योधान् भीमं चातेत्यचोदयत् । ते ययुर्भीमसेनस्य समीपममितौजसः ।
 युयुधानप्रभृतयो माद्रीपुत्रौ च पाण्डवौ । ते समेत्य सुसंरम्भाः सहिताः पुरुषर्षभाः ।
 महेष्वासवरैर्गुप्ता द्रोणानोकं विभित्सवः । समापेतुर्महावीर्या भीमप्रभृतयो रथाः ।
 तान् प्रत्यगृह्णादव्ययो द्रोणोऽपि रथिनां वरः । महारथानतिबलान् वीरान् समरयोधिनः ।
 राज्यं मृत्युभयं त्यक्त्वा तावकाः पाण्डवान् ययुः । सादिनः सादिनोऽभ्यग्नस्तथैव रथिनो रथाः ।
 आसीच्छक्त्यसिम्पत्तो युद्धमासीत् परश्वधैः । प्रकृष्टमसियुद्धञ्च बभूव कटुकोदयं ।
 कुञ्जराणाञ्च स्मृतैर्युद्धमासीत् सुदारुणं । अपतत् कुञ्जरादव्यो हयादन्यस्त्ववाक्शिराः ।
 नरो वाणविनिर्भिन्नो रथादन्यश्च मारिष । तत्रान्यस्य च संमर्द्दे पतितस्य त्रिवर्मेण ।
 शिरः प्रध्वंसयामास वत्सलाक्रम्य कुञ्जरः । अपरांश्चापरेऽष्टद्वन् वारणाः पार्श्वतान् वरान् ।
 विषाणैश्चार्वानिं गत्वा व्यभिन्दन् रथिनो बहून् । नाराचैः केचिदपरे विषाणालग्रसंखवैः ।
 बभ्रमुः समरे नागा मृदून्तः शतशो नरान् । कार्ष्णायसतनुत्राणान्नराश्वरथकुञ्जरान् ।
 पतितान् पोथयाञ्चक्रुर्दिपाः स्थूलनलानिव । मृगपत्राधिवासंसि शयनानि नराधिपाः ।
 ह्रीमन्तः कालसम्पर्कान् सुदुःखान्यनुशरते । हन्ति स्मात्र पिता पुत्रं रथेनाभ्यतिवर्त्तते ।
 पुत्रश्च पितरं मोहान्निर्मर्त्यादमवर्त्तत । अत्रो भग्नो ध्वजश्चिन्मृच्छन्मुखा निपातितं ।
 युगाद्धं किन्नमादाय प्रदुद्राव तथा हयः । सासिर्बाहुर्निपतितः शिरश्चिन्नं सकुण्डलं ।

१२६४

१२७०

१२७५

१२८०

१२८५

१२९०